

FÜGGETLEN UJSÁG

MEZŐGAZDASÁGI, SZÖVETKEZETI ÉS TÁRSADALMI KÉPES HETILAP,
GAZDASÁGI EGYESÜLETEK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK KÖZLÖNYE A MAGYAR NÉP SZÁMÁRA

MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

Egészévre 6 korona
Félévre 3 korona
Negyedévre 1 korona 50 fillér
Egyes szám ára 14 fillér.

Felelős szerkesztő:
SZILASSY ZOLTÁN
az Orsz. Magy. Gazd. Egyesület szerkesztő-titkára.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST,
IX. ker., Üllői-út 25. szám. (Köztelek).

BAROSS KÁROLY,

a bodajki kerület országgyűlési képviselője.

Az agrárius tábor egyik fiatal bátor harcosa, bellusi *Baross Károly*, a most lezajlott választások alkalmával a bodajki kerület választott meg országgyűlési képviselőjévé.

Bellusi *Baross Károly*, *Baross* miniszter unokaöccse több, mint másfél évtized óta munkása a magyar mezőgazdaságnak s mint, maga is birtokos ember, ismeri a magyar föld és a magyar gazda bajait. Kora ifjúságától kezdve fáradságot nem ismerő, kitartással dolgozik a magyar föld és annak művelői érdekében. A magyar-óvári gazdasági akadémia elvégzése után négy esztendőt töltött gyakorlat terén s 1888-ban a gazdák országos testületének, az Országos Magyar Gazdasági Egyesületnek akkortájt hivatalos lapját, a „Gazdasági Lapok”-at szerkesztette és már akkor, mint az egyesület titkárja szerepelt. Nyilvános működése tulajdonképpen itten kezdődött: megalakítja a Magyar Gazdák Hadsereg

Ellátó Szövetkezetét, majd később az ennek nyomán keletkezett Magyar Mezőgazdák Szövetkezete létre-

hozatalában vesz tevékeny részt. 1891-ben az Országos Gazdasági Egyesület új hivatalos lapjának, a

*Köztelek*nek megalakításában résztvesz mint annak felelős szerkesztője. 1893-ban, midőn a gazdaközönség egy, a saját érdekeit képviselő országos politikai napilapnak megalakítását tervbe vette, annak létrehozására Baross Károlyt szemelte ki. A „*Hazánk*” napilap Baross Károly szervező képességének köszönheti jórészt létrejöttét.

Baross Károly emellett szerkesztette a „*Borászati Lapok*”-at is, számos munkát írt meg, melyek közül a „*Magyarország Földbirtokosai*” és „*Szölemekujjálakítása*” című művei keltették fel az egész ország figyelmét. Most, hogy a törvényhozótestület tagjává lett, rendkívüli szorgalma, kitartása és lelkesedése tágabb teret nyert s hiszszük, hogy a magyar mezőgazdaság érdekeinek a törvényhozásban is hűséges szószólója lesz. Ő volt az, aki a „*Független*

Ujság”-ot megalapította s éppen ezért Baross Károlyt, mint országgyűlési képviselőt szívből üdvözljük.

Jobb és megbízhatóbb magvakat

nem is ajánlhatunk mint a minőket

27 év óta

Mauthner Ödön

csász. és kir. udvari szállító
magkereskedésében kaphat.

Az első ezondrás képviselő.

Ákosfalván, a Székelyföld szívében egy ezondrás (daróczruhás) székely atyafit, Makkai Zsiga bátyánkat választották nagy szótöbbséggel országgyűlési képviselőnek. Nagy dolog ez, mert az ország-házban ezideig parasztképviselő nem volt, Makkai a legelső.

Jóravaló derék ember, egyszerű székely családból származik, volt a községnek birája egy izben. 14 hold földje van, most építettett *kőházat*, ami ott nagy szó. Különben vállalkozó volt, ő építtette a megyében a hidakat.

Történt, hogy Maros-Torda vármegyében másodszer választották meg a törvényhatósági bizottság tagjának. Voltak ellenségei s azok valami jelentéktelen ok miatt megsemmisítették a választását. A keménynyaku székely ekkor azt mondta:

— Ha megyebizottsági tagnak nem kellettem, majd megmutatom, hogy országos képviselőnek fogok kelleni!

Hát kellett is! A nép rajong érte, aki közülök való, köztük él, harisnyában jár *»azosmódulag«* ő is érti, érzi a népének minden baját. Azután meg azt is kisütötte, hogy az ellenjelöltje csinálja az adókönyvet, amivel a *»népet nyuzzák«*. Meg is mutatta, hogy minden adókönyv alatt ott áll a neve. Persze, imint az azt előállító nyomda tulajdonosáé, (Légrád (Károly nyomdája készíti az állami nyomtatványokat az atyafiak ellene fordultak annak, aki *»az adókönyvet csinálja«*.

Nem volt egy fillérnyi költsége sem. A választók asszonyai, leányai versenyre keltek a pártolásában, a választásra kenyeret sütöttek, a szokásos vendégségre maguk hordták össze a sajtot, szalonnát, bort, főztek *»turós puliszkát«*. Mindent önerejükön csináltak és olyan titoktartással, hogy még a választáshoz is az *ellenjelölt szekerén jöttek be* és ott azután leszavaztak kedves vérükre, Makkai Zsigmondra, a ezondrás székelyre.

Makkai különben a választás előtt hivei megnyugtására kötelezte magát, hogy ha visszalépne, a községnek 400 koronát fizetne büntetésül. Nem lépett vissza. Meg is lett. Bejuttatta a t. Házba az ősi székely furfang.

Nemsokára módunkban lesz az országházban is látni és beszédjét hallani, olvasni, mert azt előre ígérte, hogy föl fog szólalni.

Az új országgyűlés.

Most, amidőn alig van már hátra egy-két kerület, kiformalódott az új képviselőház képe.

Van eddig:

Szabadelvűpárti	264
Kossuth-párti	75
Ugron-párti	12
Néppárti	20
Nemzetiségi párti és pártonkivüli	16
Pártonkivüli ellenzék	3

Érdekesebb azonban az egyes pártokon belüli árnyalatoknak összeállítása, amelyet így szedtek össze:

A régi nemzeti pártból bekerült ötvenkettő, holott az fuzió idején csak 33 lépett be.

Agrárius van a szabadelvűpárton harmincz, az ellenzéki pártokon mintegy husz, tehát a parlamentben kimondott gazdapárti lesz körülbelül ötven.

Az új képviselőház október 26-án ül össze, az elnöki székbe gróf *Apponyi Albertet* óhajttják ültetni.

Régi államférfiak bukása.

(h.) Lapunk irányánál fogva a magas politikával nem foglalkozunk s így az az óriási változás, amelynek a most lezajlott általános képviselőválasztásokkal a küszöbére értünk, csak annyiban érint bennünket, hogy a változás a magas politikában azoknak az érdekeknek a javára szolgál, melyeket lapunk szolgál, értjük ez érdekek alatt a kisembereknek, a földmives és kisiparos-osztálynak és a munkásoknak anyagi boldogulását.

Ugy áll a dolog a választások után, hogy a kisemberek sorsát szívükön viselő agráriusok ezentul nagyszámban fognak résztvenni a törvényalkotás munkájában. Az ország választóközönsége nagy lelkesedéssel küldte a gazdapártiakot a parlamentbe s ezek beviszik oda azokat az eszméket, amelyek szolgálatában a társadalmi téren annyi jót, annyi üdvöset alkottak, annyi nyomoruságot lecsillapítottak, mint a mennyi könyvet törültek ki a kétségbeesett, az elesett kisemberek szeméből.

Kézénfekvő tehát, hogy az agráriusoknak a törvényhozó-testületbe való bejutásával onnan kiszorultak azok a régi államférfiak, akik a régi rendszerben oly szépen el tudtak helyezkedni s törvényhozói munkájuk mindenre kiterjedt inkább, mint arra, hogy a földhöz ragadt szegény nép a züllés, pusztulás útjára került földmives és kisiparos-osztály talpraállítanék, felsegítenék. A nagy politikában beállott ezen örvendetes fordulatot jóleső örömmel hozzuk olvasóink tudomására, nem fűzzünk ahhoz semmi megjegyzést, hanem várjuk derék gazdapártunknak bizonyára eredményes törvényhozói munkálkodását.

A régi rendszer államférfiainak névsorát, akik részben önként visszaléptek a törvényhozói munkától, részben a képviselőválasztáson kibuktak, az alábbiakban közöljük:

Arányi Miksa, Tolnay Lajos, Benke Gyula, Bessenyei Ferencz, Grausz István, Demkó, Dózsa, Egyedi, a két Földváry, Hegedüs Béla, Kola, Kozma, Lónyay Sándor, Láncezy Leó, Láng Lajos, Lehotzky, Légrády Károly, Lévai Lajos, Matlekovics Sándor, Mezei Mór, Molnár Béla, Ország Sándor, Polyák Béla, Psik Lajos, Radocza János, Ráth Péter, Rosenberg Gyula, Rudnyánszky, Sámuel Lázár, Szabó Imre, Szemere Attila, Szentiványi Kálmán, Szinnyei-Merse, Tisza Kálmán, Várady Gábor, Zeyk Gábor.

A munkás védelme.

— Válasz Tóth János urnak. —

Hosszu, panaszos levelet kaptunk Tóth János turai előfizetőnkől, melyben elmondja, hogy lapunk foglalkozik a kiskisiparossal, a kisiparossal, csupán a munkások ügyével nem. Fejtegeti a viszonyokat és végül választ kér a szerkesztőségtől.

Hogy lapunk a munkások ügyével nem foglalkozik, az téves állítás, melyet a lap legközelebb megjelent számai igazolnak. Irtunk több ízben a „*gazdasági munkás- és család-segélypénztárról*” és a munkásokról szólnak a közelmúltban: *a mozgó konyhák, kivándorlók sorsa Amerikába, aratási ünnepek, szabómunkások bérharcza, a gazdaságban alkalmazott iparos munkásokról* című czikkek. Ezek rövid idővel ezelőtt jelentek meg és a munkások helyzetén való javítást tárgyalják.

Tehát az a feltevés, hogy lapunk nem képviseli a munkások érdekeit, nem áll. Most a levélben foglalt további kérdésekre áttérhetünk. Azt állítja a levélíró, hogy a kisiparosoknak nem épen olyan rossz a dolga, mint azt hirdetik, sőt támogatásra sem érdemesek. A kiskisiparok szintén jó sorsban vannak a levélíró szerint, őket sem kell támogatni, *csupán a munkásokat*. Tisztelt Tóth János uram, ez sem volna ám helyes, mert mi nem szolgálunk egy osztályt, hanem a közérdeket és ha csupán a munkások ügyével foglalkozunk, akkor úgy járunk, mint az egyszeri ember, aki azt mondotta: *„mindenki tolvaj, csak én vagyok becsületes!”*

Hisszük, hogy nem éppen így akarta írni, hanem másképpen ezt a panaszos levelet, de hát az ember, mikor elkeseredik, akkor sokat mond, vagyis sokat ír. Azt akarta bele írni abba a levélbe, hogy a kiskisipar, meg a kisiparos sorsa türehető a munkásokéhoz képest. Ugye ezt? No látja, mi megértettük, átértettük és foglalkozni is fogunk a munkások ügyesbajos dolgaival, de *csakis őket* védelmezni, *csupán az őket támogatását hangoztatni* és elősegíteni: az nem volna helyes. Nem lehetünk mi egy osztály pártján sem különlegesen, hanem az összesen kell lennünk teljes szívvvel.

Értse meg jó szavunkat! Azt fejtegeti, hogy a buza árát ne kívánjuk emelni, mert most is drága és a szegény munkás éhen hal, ha drágább lesz. Tudja-e Tóth János uram, hogy volt idő, mikor egy kupa bor (2 liter) 4 krajczár volt, egy pár esirke 6 krajczár volt, egy köből gabona 2 sájn forint volt, a husnak fontja 3 krajczár volt, ugy bizony! De akkor a napszám nem volt ám annyi mint most, hanem 10—12 krajczár. Minden drágult, a napszám is fölment. Ha most is drágul a gabona és egyéb termény, akkor a napszám is ahhoz mérten megy nagyobbra. Csakhogy értsen meg. Azt a drágulást a gazda kapja és ne a kereskedő, mert a napszámot, a munkást a gazda fizeti, ha jut miből. Nekünk közösen kell arra munkálnunk, hogy a jólét legalább némileg meglegyen mindnyájunknál. Ez nem csak

a munkások érdeke, hanem mindenkié. Olvassa figyelemmel lapunkat és benne találja a különböző elemek harcát. Állami tisztviselők országos mozgalma, szabómunkások bérharcza, a gazdasági munkások segélyügye, hogy öregségükre biztosítva legyenek. Mindezeket meg kell érteni, meg kell szívelni. Baj van mindenütt.

A községi bíró fizetését említi. Ez olyan mellék-hivatal, melyet inkább köztisztviseléstől, mint kenyérkeresetből szoktak viselni. A bírósokodás teher, de nem kenyérszerzés. Azt mindenki tudja és azzal a tudattal vállalja el az ő barátai, polgártársai bizalmát, hogy a közjóért áldozzon.

A kuriai bírák és közjegyzők fizetését állítja szembe a munkásokkal és kérdi, hogy mennyi lehet az? Nem írjuk meg, hogy mennyi, csak azt jelentjük ki, hogy az a vele járó felelősséggel és költséggel szemben igen arányos. Hogy miért arányos, azt is megvilágosítjuk.

Ha Tóth János uram egy malacot veszen 20 koronával és felneveli, meghizlalja, hogy benne áll 60 koronába, aztán eladja 80 koronáért, *nyert 20 koronát*: hát meg van elégedve ugy-e? De ha a szomszédja vesszen tíz malacot 200 koronával, felneveli és bele áll 1200 koronába és eladja 1220 koronáért ő is *nyert 20 koronát*, mint Tóth János uram, de azért nincs megelégedve az aránnyal, mert neki többet kellett volna nyerni igazság szerint, mert több pénzt, több munkát vert belé.

Éppen így vagyunk a nagyfizetésű emberekkel. Annak a táblabírónak a tanítása bele kerül *negyven-ezer koronába*, már most miért költsön az apa negyven-ezer koronát a fiára, ha nem lát utána sem ő, sem a fia arányalagos jövedelmet? Miért verje a sok pénzt a tanítatásba, ha az hasznót nem hajt? Akkor inkább adja mesterembernek, vagy bárminek, ahol aránylag megkapja a rá áldozott költségek kamatait. Mert Tóth János uram, a tanítás ám költséges. Nagyon költséges dolog!

Hosszu, panaszos levelére írott válaszukat azzal fejezzük be, hogy mindenkor meg kell nézni a körülményeket, a viszonyokat, mielőtt itélkeznénk. Olvassa csak szorgalmasan lapunkat, mert abban a szegény ember boldogulhatására igen sok jó van összehozva. Szegénység van a munkások között, azt mi is jól tudjuk, segíteni kell az állapotokon, azt lapunk szakadatlanul hangoztatja. Hanem, miként Tóth János uram írja, a magyar munkás csak a munkaidőben dolgozik és télen abból él. Itt a baj!! Rámutatunk mi erre lapunk „*Szövetkezeti rész*”-ében is többször. Ne csak pipáljon a magyar gazdasági munkás télen, hanem keressen neki megfelelő téli foglalkozást, amiből, ha sok nem is, *de legalább a mindennapi* előkerüljön.

Vannak ingyenes kosárfonó, gazdasági eszköz-készítő tanfolyamok. Ott ingyen tanítatja ki az állam a munkás népet. Mikor már megvan a tudása,

akkor álljanak össze egy falu munkásai szövetkezetbe. Csináljanak sok egyforma és jó árut, mert annak mindig akad vevője és így télben is keresnek.

Most már beláthatja Tóth János uram, hogy nemcsak a munkások érdekeivel foglalkozunk, hanem amikor egy tisztességes munkás embertől egy érdekes levelet kapunk, még az egyes ember ügyét-baját is méltatjuk. Sok szép fejtegetés van levelében, de nekünk leginkább az a tiszta, jó magyarság tetszik, ahogy ír. Leveléből kiérezik a tisztesség, a becsületesség s legszebb dolog az, hogy tiszta minden vad szociális eszméktől. Ez az igazi magyarság, erről ismerjük meg a mi nemzetünk munkás fiait. Olvassa el válaszukat, melyet nem levelben, hanem itt az olvasók ezrei elé teszünk. Ez is érdem és elismerés részére. Isten megáldja!

Üzérkedés az iskolában.

Kárhoytos az a kereskedés, amely a szülők nagy kárára foly egyes iskolákban. A tanítók kiadják a szigorú parancsot, hogy könyvet s egyéb taneszközt csak ebben vagy abban a holtban, szabad vásárolni. A többi rossz, azt nem tűrik meg. Ezeknek az üzleti basáskodásoknak egyik — még szelid és részben menthető — módját is megszünteti most a közoktatásügyi miniszter egy rendelete, melyet valamennyi tanfelügyelőségnek megküldött. A szigorú rendelet tartalma ez: Az Eötvös-alap elnöksége, a Néptanítók lapjában közölte az ország tanitóságával az Eötvös-alap és egy fővárosi papírnemű gyár közt létrejött szerződését, buzdítván a tanítói kart arra, miszerint hasson oda, hogy a papirkereskedők mindenütt készletben tartásuk a gyár által készített író- és rajzszerkeket. Az Eötvös-alap szerződésben kötelezte továbbá magát arra, hogy a céget vállalatában támogatja. Az Eötvös-alap ezen eljárásával szemben a leghatározottabban hangsúlyozom, hogy ámbár örömmel látom, ha a tanítói kar a magyar ipart támogatja, de azt semmi szín alatt sem engedhetem, hogy egyes cégek, vagy azok készítményei az iskolákban ajánltassanak, mert az iskolaszerek beszerzésénél a szabad versenyt minden körülmények között biztosítani akarom. A tanító-, tanítónő-testület el nem rendelheti, hogy a taneszközök melyik könyv-, vagy papirkereskedő üzletében vásárlandók. Felhívom a tanfelügyelőséget, hogy a vezetése alatt levő tanintézetek tanítóinak egyes cégek, vagy azok készítményeinek az iskolában, vagy azon kívül ajánlását szigorúan tiltsa meg.

Erre a rendeletre valóban szükség van, különben egyedáruságot teremthetnek országsszerte a taneszköz-iparnak, ami az ipar fejlődésére igen káros. Hogy magyar gyártmányt használjanak az iskolákban, az minden jó magyar tanítónak és tanítónőnek hazafiúi kötelessége, de az egyedáruságot támogatni nem helyes dolog, — bár hasznos lehet a tanítói

kar részére. Különben a magyar tanítói kar mindig megtalálta a helyes utat-módot és teljes bizalommal vagyunk az iránt, hogy ezalkalommal is csak helyes elintézést fog tenni ezügyben. (y.)

A törvény kijátszása.

— A megrendelések gyűjtéséről hozott törvény. —

A legjobb törvényt is ki lehet játszani, miként a tíz parancsolatot. Ott van például a 9-dik parancsolat, milyen szépen és érthetően elmondja, hogy: „ne mondj a te fe barátod ellen hamis tanubizonyságot!” Erre azt feleli az ember: *ellene* nem is mondok hamis tanubizonyságot, de *mellette* igen, mert ezt a parancsolat nem tiltja.

Eppen így vagyunk a törvényekkel. Ujabbán a megrendelések gyűjtéséről szóló törvény kijátszásáról gondoskodtak az élelmes fővárosi kereskedők. Már akkor kieszték a fondorkodást, mikor a törvény még csak javaslat alakjában feküdt a tisztelt ház asztalán. Tudvalevőleg a portékákkal való házalás tilos most, kivéve az irodalmi termékeket. Az az irány lebegett a miniszter szeme előtt, hogy megóvja a vidéki kiskereskedők érdekét, mert a nagyobbak mindent elhalásztak előlük. Am a törvény írott malaszt maradt. Már az ősszel megemlékeztünk róla, hogy vigécezzel vannak tele a vidéki városok, akik meghívókat íratnak alá, melyekben az iránt fordul hozzájuk a vevő közönség, hogy szerencsétessék őket látogatásukkal a nyáron. (A törvény ez év július 1 én lépett életbe.) Azonban a nyári látogatás már elmúlt, jelenleg a téli idény-cikkbe beszerzése foglalkoztatja az embereket. Itt azonban már egészen szemérmetlenül folyik a törvény kijátszása. A vidéki városok ugyanis tele vannak ilyenféle kereskedői levéllel:

— Tisztelt uram! Legyen szives a mellékelt hívólevelet aláírni és megküldeni részünkre, hogy utazónk tiszteletét tehesse.

Szóval már annyira mennek, hogy nem is utaztatják hiába az embereiket. Minek is az, mikor ugyanazt a szolgálatot teszi meg egy 10 filléres levélbélyeg! Ezek után pedig joggal kérdezheti az ember, hogy hát mire való volt a törvény, ha ilyen világos módon ki lehet játszani? És betelik a régi közmondás, hogy a jó tolvaj előtt ninesen zár.

SZÖVETKEZETI ÉLET.

A szövetkezetek ellenségei.

Említést teszünk arról, hogy a szövetkezeteknek nemcsak barátai, jóakarói vannak, hanem — talán kelleténél több — ellenségei is. Legujabbán a budapesti kereskedelmi és iparkamara esolekedett meg egy kis vitézi kirohanást a szövetkezetek ellen. Egy könyvet adott ki, amelyben az ország mult évi kereskedelméről és iparáról ad számot, annak a könyvnek az előljáró beszédében ront tüzzel-vassal a fogyasztási szövetkezetek ellen. Megeshetik, hogy a »Független Ujság« olvasói közül egyiknek másiknak kezébe kerül majd ez a könyv, el is olvassa s esodálkozva fogja majd kérdeni, hogy ez a derék testület, amelynek célja a kereskedelmi és ipari

érdekek istápolása, hogy vállalkozhatott ily meddő feladatra. Mert hát a szövetkezeti eszmének befektetése ugyancsak meddő feladat. Aki érzi a szövetkezetek jótékony hatását, az nevet ezekre a vádakra; lehet azonban, hogy azok, kik még nem ismerik a szövetkezetek áldásos működését, hitelt adnak a kereskedelmi kamarának, épp azért néhány sorban helyesnek tartjuk az álláspontunkat megvédeni.

Mit is mond a kereskedelmi kamara?

Elsősorban azt, hogy a fogyasztási szövetkezetek el akarják veszíteni a föld színéről a kereskedőket. Uezu ne, de elhajítottuk a sulykot. Dehogyan akarják elveszíteni a tisztességes kereskedőt azt, aki nem mér a szegény népnek hamis portékát, hamis mérleget. A csalót, azuzsorást, a szipolyozót igen, de hát ennek leginkább maguk a kereskedők örülhetnek, legalább megtisztítják ezt a becsültni való társadalmi osztályt a szeméttől.

Aztán azért panaszkodik a kamara, hogy fölöttébb sok állami támogatást, meg adómentességet élveznek a fogyasztó-szövetkezetek. Erre az állításra egész kereken rámondjuk, hogy nem igaz.

Bár így volna, de bizony az a bizonyos állami támogatás csak mese. Az adómentesség is csak olyan képzeletbeli dolog, mert hát igaz, hogy a szövetkezetek 6 perzentig terjedő jövedelme adómentes, de ezt az adót meg is fizetik, mert hát a szövetkezetek nyilvános számadásra vannak kötelezve. Ellenben a kereskedőket saját bevallásuk alapján adóztatják meg és bizony-bizony csak az adókiadó-bizottságok tudnák megmondani, hány ember csinál lelkiismeretes bevallást.

Bár igaza volna a kereskedelmi kamarának a szövetkezetek élveznek az állami támogatást, az adómentességet, mindjárt nagyobb volna a haladás ezen a téren is.

Nekiront a kereskedelmi és iparkamara a tisztos Orsz. Központi Hitelszövetkezetnek is, mivel hogy ez merészkedett a rutén földön egy pár fogyasztási szövetkezetet csinálni, holott csak hitelszövetkezetek alakítása volna a feladata.

Hát uram Isten, mikor egy fuldokló kimentéséről van szó, nem mindegy-e az akár Péter, akár Pál huzza ki őt a kutból — a fő, hogy ki legyen huzva. Tudjuk mi az a rutén akció, egy nyomorgó népnek a pusztulástól való megmentése. Dícséret illet meg mindenkit, aki segélyükre siet, nem gáncos. A kamara gáncosol, ez jellemzi őt eléggé. Neki nem kell a mentőakció. No de szerencsére kevesen hallgatnak rá. A jobb érzést, a hazafias szellemet ki nem lehet irtani az emberekből.

Már pedig itt a gáncsolás a hazafias érzés rovására megy. Vesse ezt az eszébe mindenki.

Szövetkezet földbirtokvételre. Németországban, a szövetkezetek hazájában, Ktosterheidenfelden alakult egy még ott is páratlanul álló, de szintén helyes czélú már nagyobb szabású szövetkezet, melynek az a czélja, hogy elejét vegye a földbirtokok potom áron való elárverezésének. Vagyis, ha egy szövetkezeti tag birtokát árverezik, a szövetkezet is mint

vevő megjelenik és ha áron alul kelne el, ő veszi meg és azután tagjai sorában értékesíti, vagy ha ez nem teljesen sikerül, nem tagoknak is eladja.

Panaszok a szövetkezetek tisztviselői ellen. Tudvalevőleg a szövetkezetek tisztviselői rendszeren a vidéki lelkészek, tanítók, hivatalnokok stb. közül kerülnek ki, kik a munkát rendszeren vagy épen semmi, vagy csak nagyon mérsékelt díjazásért végzik el. Innen van az, hogy a szövetkezetek ellenesei igyekeznek a kormányokat rábírní, hogy ezt tiltsa el, mert ugy számítanak, hogy külön tisztviselőt a szövetkezetek nem tarthatnak, más alkalmas ember sok faluban nincs, így egyszerre sok szövetkezetet tennének tönkre. Az ily irányú törekvés nálunk sem idegen, jelenleg azonban Németországról van szó, hol mostanában intéztek a kormányhoz ily természetű beadványt. Természetesen a kormányok sokkal felvilágosítottabbak, semhogy tisztviselőinek megtiltáná ily emberszerető intézményben való munkálkodásukat.

Mezőgazdasági szövetkezeti gyár. Nagy-Tapolcsányban a nagyobb birtokosok értekezletet tartottak egy, szövetkezeti alapon felállítandó szeszgyár létesítésére. Az értekezlet kimondotta, hogy emlékiratot dolgoz ki az akció várható előnyeiről s bevonja a kisebb gazdákat is.

Uj pinczeszövetkezet. A szegedi pinczeszövetkezet a megvalósulás stadiumába lépett. A szeged-vidéki szőlőttermelők nagy számmal jelentették ki készségüket a szövetkezetbe való belépésre, melyre a borértékesítési viszonyok kedvezőbb alakulását reménylik.

TÖRVÉNYKEZÉS.

A szódás fazék. Az előszobában a mosásra készen gőzölgött a szódás fazék. Körülötte két apró gyermek játszadozott, Hoff Armin kereskedőnek a fiaiskái. A eseléd a konyhában dolgozott s ügyet se vetett a gyermekekre. Egyszerre fájdalmas sikoltást hall, berohan s látja, hogy a kisebbik gyermek, a kétéves Ernő beleesett a szódás fazékba. Kihuzta, de későn, mert az ártatlan kis jószág egészen összeégett s még aznap meghalt. A törvényszék emberölés vétségeért vonta felelősségre Tóth Katalint, a gondatlan eselédet. A mai tárgyaláson a leány sok dolgával mentegetőzött a törvényszéki elnök előtt. A törvényszék el is fogadta ezt az enyhítő körülményt és Keserü dr. alügyész vádja után három napi fogházra ítélte a gondatlan eselédleányt emberölés vétsége miatt.

Asszony ingatag. Méltóságos s kissé kényes ügyet tárgyalt a járásbiróság. A vádlott egy vén cigányasszony volt, a vád tárgya pedig az, hogy a város egyik szép asszonyától ellopott egy öltözet selyem ruhát. A tárgyaláson jelen volt a szép asszony is férjével.

**Polgártársak! Lépjetek be a gazdasági munkássegítő pénztárba!
Belépési szándékokat adjátok tudtul mielőbb az előljárásnak,
hogy a központi igazgatóságnál bejelentsenek.**

— Igaz-e, kérdezte a járásbíró a vádlottól amivel vádolják.

— Nem igaz, mert én ezt a ruhát kaptam a fiatal asszonyságtól.

— Miért kapta?

— Azért, mert kártyán kivettem neki, hogy a legszebb úri legény halálosan bolondul utána.

— Nem igaz! szisszent fel a szép asszony, fehér nyakáig elpirulva.

— Nem igaz! erősítette a férj is.

A bíró egyideig gondolkodott, azután a férjet kiküldte a tárgyaló teremből s a magára maradt menyecskéhez intézte a kérdést.

— Meg kell esküdnie arra, amit mond asszonyom. Szóljon igazán, ellopta a cigányasszony a ruhát?

— Nem, válaszolt most már szeméit lesütve, csak elvitte.

— A kegyed beleegyezésével?

— Igen.

Mikor a férjet beeresztették s hallotta az ítéletet, el nem tudta képzelni, hogy miért mentették fel a cigányasszonyt. Csak a jegyzőkönyvet vezető fiatal ember dudolta magában:

Az asszony ingatag,
Álnok és csapodár . . .

Előfizetési felhívás.

1901. október hó 1-én új előfizetést nyitunk a

FÜGGETLEN UJSÁG-ra.

Akinek előfizetése szeptember hó 30-án lejárt, arra kérjük, szíveskedjék előfizetését mielőbb megújítani, nehogy a lap szétküldésénél zavarok álljanak be.

Az előfizetési pénzek beküldésére kérjük azt az utalványt felhasználni, melyet a szept. hó végéig előfizetett olvasóinknak szept. hó 18-án külön levélben küldtünk meg. A ki netalán ezen utalványt nem kapta meg, az szíveskedjék előfizetését — a név, lakás és utolsó posta kitüntetésével — közönséges postai utalványon mielőbb beküldeni, nehogy a lap szétküldésében fennakadás álljon be. Annál is inkább kérjük az előfizetés megújítását, mert ezek a t. előfizetők ezen a számon kívül többet nem kapnak.

Előfizetési ár:

**Egész évre 6 korona, félévre 3 korona,
negyedévre 1 korona 50 fillér.**

A „*Független Ujság*“ eddigi irányából mindenki meggyőződhetett arról, hogy a lap megalapításakor adott programmunkat hiven betartottuk s oly lapot adunk olvasóink kezébe, mely minden igényeket teljesen kielégíthet.

Programmunk „a magyar nemzeti politika elérése, a gazdasági gyarapodás, ebben a kis emberek érdekeinek megvédése“. Ennek a mi programmunk-

nak megvalósítását tegyék lehetővé t. előfizetőink azzal, hogy mint eddig, ezentul is hiven csoportosuljanak a „*Független Ujság*“ kibontott zászlója alá.

Minden egyes t. előfizetőnket arra kérjük, hogy ne csak saját maga ujtsa meg előfizetését, de iparkodjék lapunkra lehetőleg még legalább egy új előfizetőt szerezni s a „*Független Ujság*“-ot lehetőségéhez képest terjeszteni.

Hazafiui tisztelettel

A „FÜGGETLEN UJSÁG“

szerkesztősége és kiadóhivatala

Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

Október hatodika.

A mult vasárnap nemzeti gyászuinknak soha el nem muló égő fájdalomknak emlékező napja volt. Az aradi vesztőhely, a bátor hősök, a vértanu tábornokoknak emelt nemzeti oltárunk előtt, hazafiui fájdalommal borul le a magyar ezen a napon. Gyászol a nemzet s a szabadságért elesett hősökért ejtett könnyein áttörök a szebb jövő szívárványa. . . Mert imhol lassacskán elkövetkezik a szabad szó, szabad érzés ideje, a nemzet végre is szabad ura magának s bár ma még nehéz anyagi gondok nyomják vállait: közel az idő, hogy föllélegzelhetik: ime szabadságom mellett erős, hatalmas vagyok!

Az aradi Golgotáról enyhe fuvalmak terjednek szél a hazában, a sírvirágok illata érzik már, illatukat a honfi teli tüdővel szívja s erőt, kitartást merit ahoz a küzdelemhez, amely előtt áll a népek nagy forgatagában.

Szálljunk magunkba, édes jó magyarom, október hatodikán. A fájdalmas emlékezés, ha gyászba borítja is szívünket, lobogjon föl bennünk a hazafiság szent tüze: tegyünk erős fogadást az aradi évforduló napján, hogy ezt a véráztatta földet el nem hagyjuk, érte élünk és halunk, ha kell amint ezt tette az aradi tizenhárom. . .

A magyarság apostolai. A Felvidéki Közművelődési Egyesület minden évben megjutalmazza azokat a tanítókat, tanítónőket és óvónőket, akik a magyar nyelv tanításánál érdemeket szereztek. Az egyesület közgyűlése az idén, Thuróczy Vilmos es. kir. kamarás elnöklete alatt a következő jutalmakat adta ki: A budapesti Nemzeti Kaszinó 120 koronás jutalomdíját Rendes László szepesvármegyei granasztói áll. elemi népiskolai tanítónak; Bende Imre nyitrai püspök 80 koronás jutalomdíját Sediba István zólyomvármegyei kiscsurgói tanítónak; a központ 50—50 koronás jutalomdíjait pedig: Sándor Lujza szepesvármegyei szomolnoki állami óvónőnek; Czinczik György nyitrai megyei nováki katolikus tanítónak; Fentzel Ilona trencsénmegyei dubniczi áll. tanítónőnek; Kevinszky József nógrádmegyei nagysztráczeni evang. tanítónak és Terstyánszky Adolf barsmegyei nagy-kereskényi tanítónak.

Tilos a kártyázás. Nem nálunk, hanem Oroszországban, ott is csak éppen a vasuti kocsikban. Az orosz vasutügyi miniszterium az összes vasuti főnökökhez rendeletet intézett, amelyben szigorúan utasítja a vasuti személyzetet, hogy a vasuti kocsikban a kártyajátékot egyáltalában nem szabad tűrni. Ha utasokat kártyajátékon érnek, fölszólítandók, hogy nyomban hagyják abba. Ha vonakodnak engedelmessé válni, úgy a legközelebbi állomáson a rendőrség bevonásával jegyzőkönyvet vesznek föl az esetről s ennek az alapján vonják felelősségre a kártyázókat.

Pap a Hymnusz ellen. Szigetvárról furesa dolgot jelentenek a király nevenapja alkalmából ünnepi misét tartottak, a melyen a polgári iskola növendékei is jelenvoltak és tanáruk vezetése mellett a Hymnusz énekelték. Kopári vikárius ének közben felizent a kórusra, hogy rögtön hagyják abba. Az eset kínos feltűnést keltett.

Kiszolgált katonák a csendőrségnél. A közös hadügyminiszter a honvédelmi miniszterrel egyetértőleg rendeletet adott ki, a melyben felhívja a katonai hatóságokat, hogy az ellenőrzési szemlék alkalmával jelentkező kiszolgált katonáknak ajánlják figyelmükbe a csendőrséghez való belépést. Akik belépnek, azoknak irásban kell magukat három évi szolgálatra kötelezni.

Dobó-szobor. Eger város hazafias tanácsa Kösztler József dr. tb. megyei főorvos indítványára még a tavasszal elhatározta, hogy a hős Dobó István alakját a főváros egyik főterén szoborban örökíti meg. A közadakozás megindult s az előkészületek serényen folynak a Dobó-szobor ügyében. Legutóbb a szobor-bizottság arra kérte a kereskedelemügyi minisztert, hogy a szobor ügyében szükséges levelezéseket, a hazafias célra való tekintettel portómentességben részesítse. A miniszter azonban kijelentette, hogy »elvi okokból« nem teljesítheti a kérelmet. Vajjon minő »elvi okok« lehetnek ezek? Hisz itt nem nyereszkeségről, hanem egy hazafias ügy előmozdításáról van szó.

Rablógyilkosság az országuton. Kegyetlen rablógyilkosság történt kedden reggel Vinga és Németságh község közt. Puteritu András fuvarost, aki egy újaradi boltosnak szivart és dohányt vitt Temesvárról, az uton megtámadták, szivart, hohányt és vagy száz korona készpénzét elrabolták, őt magát pedig agyonszúrták. A törvényszék küldötte 39 szurt sebet talált a szegény ember hulláján. Egy csapat kóbor cigány felé irányul a gyilkosság elkövetésének gyanúja.

Meghalt a vadászaton. Halász Gyula temesvári kerületi állattenyésztési felügyelő, egy 36 éves herkulesi természetű ember, négy nappal ezelőtt Bácsföldvárra ment pár heti szabadságra s magával vitte családját is. Tegnap sürgöny érkezett a házi urához,

mely tudatja, hogy Halász a vadászaton véletlen baleset folytán hirtelen meghalt. A földmivelésügyi miniszterium állattenyésztési osztálya külön gyászjelentést adott ki a derék tisztárs váratlan haláláról.

Egán Edéről. Egy fővárosi ujság arról ad hírt, hogy a biztosító társaságok, melyeknél Egán baleset ellen kétszázezer forintig biztosította magát, befejezte már a vizsgálatot a halála okának megállapítása ügyében és hogy e vizsgálat azt konstatálta, hogy Egán öngyilkos lett. Ez eredmény adataiul szolgál a jelentés szerint Egánnak halála napja előtt tanusított izgatott magatartása, a halál helyén tett szemle s a bonczolási jegyzőkönyv. Egán Ede végrendeletet is hagyott hátra, mely 1900. május 13-án kelt Szolyván. Lajos testvérét bizza meg benne, hogy esekély hátramaradt vagyonát László, Imre és Jenő fia közt egyenlően felosztassa s ugyancsak őt bizza meg egynémely anyagi ügyének rendezésével. Imre fiának gyámjául végül Holler Józsefet kéri fel benne.

Tűzoltó-ünnep Alcsuthon. Az alesuthi és uradalmi tűzoltók közül 42-en, kik megszakítás nélkül 10 és 15 évet szolgáltak, ma szolgálati érmet kaptak, melyet József főherceg főparancsnok sajátkezüleg tűzött mellükre. A tízévesek érmének lapbelseje ezüst, a tizenötéveseké aranynyomat. Az ünnepi mise után József főherceg tűzoltó egyenruhában a kívül föllállított csapat élére állva, őket a tűzoltói gyakorlóterre vezette, hol lelkesítő beszédet intézett hozzájuk, buzdítva őket további kitartásra az emberbaráti szeretet szolgálatában. A beszédet lelkesen megéljeneztek. Most Riffer parancsnok felolvasta az érmet nyercendők neveit, közöttük első sorban Libits udvari tanácsos helyettes főparancsnokét, kinek a főherceg sajátkezüleg, meleg kézszorítás kíséretében tüzte mellére az érmet, valamint utána a többi negyvenegynek. Ezután Libits kir. udv. tanácsos h. főparancsnok állott a főherceg elé, szép szavakban mondva köszönetet. A lelkes éljenzés után a csapatot József főherceg megvendégelte.

Fölfedezett pénzhamisító banda. A baranya-szentlőrinci csendőrség egy pénzhamisító bandáról rántotta le a leplet a múlt héten. A banda fő tagjait névszerint Haupt Ferencz, Pap István és Pies Imre pálgárembereket elfogta s megmotozásuk alkalmával náluk három prést talált. A banda nagyon kiterjedt s budapesti emberekkel is összeköttetésben volt.

A csorbai-tó a mienk marad. Megirtuk nem régebben, hogy a Tátra vidék gyönyörű részeinek nagy része lassanként idegen kézre kerül. A csorbai tavat s környékét tulajdonosa Szentiványi József Hochenlohe hercegnek akarta eladni Most az a hír járja be a lapokat, hogy Darányi földmivelési miniszter folytat alkudozást a tó megvételére nézve.

GAZDASÁGI DOLGOK.

A szarvasmarha hizlalásáról.

A kisgazda, ha hozzávaló eleség felett rendelkezik és alkalma van, nagyon jól teszi, ha egy-két

jószágját hizlalórafogja, mert a hizott jószágnak kelendősége még faluhelyen is nagy, ott is akad vevője jó pénzen, azonfelül pedig takarmányát is jobban értékesítve, sok és kitűnő trágyát nyer.

Hogy a hizálás miképpen történjék, mi annak legjobb módja, egyáltalában miként lehet és kell hizlalni, azt, ha nagyjából minden gazda tudja is, nem lesz azonban érdektelen, ha elmondunk egyet-mást a hizálás mikéntjéről és módjáról. Hizlalni — mint tudjuk — legelőn is lehet, de legtöbbszörre istállóban szokás olyan anyagokon, melyek rendszeres takarmányul szolgálnak az állatnak. Hizla-

lás ezéjaira azonban mégis legjobbak a tápdus és könnyebben emészthető takarmányok, a milyen a széna, kukoriceza, répa, burgonya és a különféle gyári hulladékok.

Hogy ezeket a tápláló anyagokat haszonnal értékesítse az állat, szükséges, hogy a hizálás ne tartson nagyon soká. Hizlásra tehát, ha csak tehetjük, olyan állatokat kell kiválasztanunk, a melyek a hizásra előnyös tulajdonságokat egyesítik magukban,

milyenek: lehetőleg fiatal és egészséges állat; jó fogzat, éttekesség és nagy emésztőképesség; jó husban létel, vagy bőrig le nem soványodott állapot; esendes, tunya vérmérséklet; ivartalanság; finom csontozat, nagy test, bő és nyulékony bőr.

Hogy a mely marha ezen tulajdonokkal nem bír, de szintén meghizlalható, azt mindenki tudhatja, de bizonyos, hogy a fent elmondott tulajdonokkal bí-

rők fognak legjobb eredménnyel meghizni.

A takarmánymennyiség és a tápanyagszükséglet szerint a hizlásnál három szakaszt különböztethetünk meg, a melyek mindegyike 2-3 hónapig tarthat.

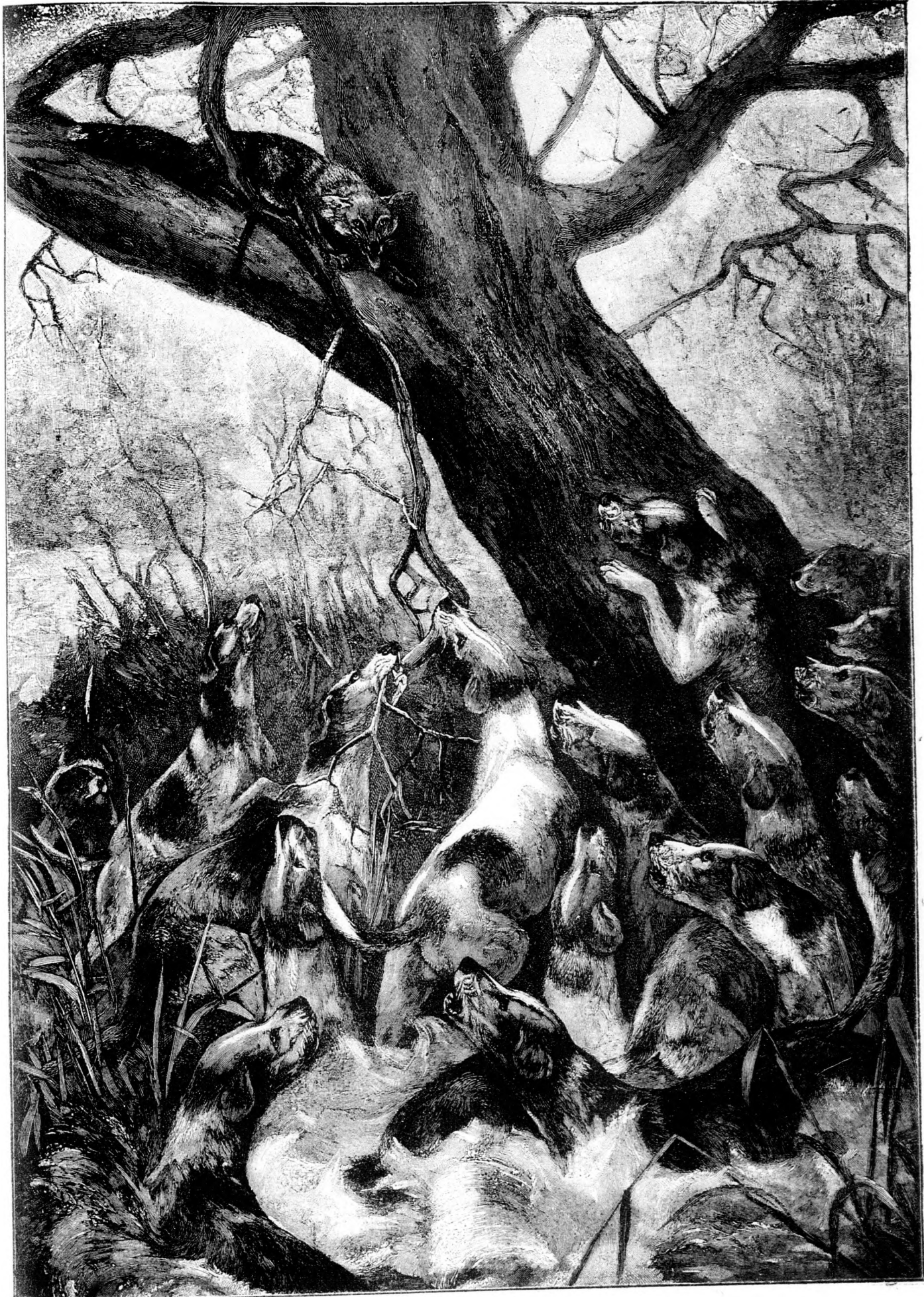
Az első szakaszban a feljavítás, a másodikban az emésztőszerveknek nagy takarmány adagok felvételére szorítása, a harmadikban pedig minél nagyobb mennyiségű husnak képzése ezéltatik s ehhez mérve adatik a takarmány minősége és mennyisége.

Tájékozásul vagy két takarmányösszeállítást közlünk itt. Hizómarháknak 1000 kgr. élő súlyra és egy napra adható,

az I. időszakban: 15 kilogramm igen jó rétiszéna, 4 kilogramm árpadara, 3 kgr. tengeridara, 5 kgr. buzakorpa, 6 kgr. buzapolyva; a II. időszakban: 15 kgr. rétiszéna, 1 kgr. tengeridara, 3 kgr. árpadara, 4 kgr. rozsdara, 10 kgr. buzakorpa, a III. időszakban: 15 kgr. rétiszéna, 4 kgr. árpadara, 3 kgr. tengeridara, 5 kgr. buzakorpa, 2,5 kgr. rozsdara, vagy az I. időszakban: 12 kgr. jó réti széna, 3 kgr. zabosbüköny széna, 6 kgr. buzakorpa, 2 kgr. roz-

A KISBÉRI WENCKHEIM-SZOBOR.

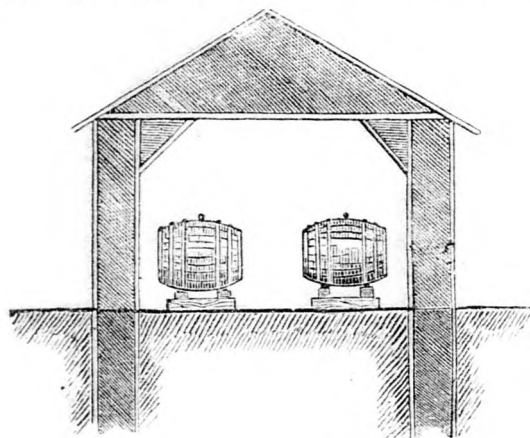
A VADÁSZAT.

dara, 3 kgr. árpadara, 7 kgr. árpaszalma: a II. időszakban 12 kgr. réti széna, 4 kgr. zabosbüköny-széna, 8 kgr. buzakorpa, 1,5 kgr. repezepogácsa, 2 kgr. árpaszalma; a III. időszakban: 12 kgr. réti-széna, 4 kgr. zabosbüköny-széna, 8 kgr. buzakorpa, 3 kgr. árpadara, 2 kgr. rozsdara, 2 kgr. árpaszalma.

A hizottság fokának megítéléséhez legbiztosabb utmutató a mérleg, mert ez jelzi legpontosabban, hogy hány kiló volt marhánk, mikor hizóba fogtuk s mennyit gyarapodott mióta hizaljuk. És ezt tudnunk szükséges, mert ebből látjuk, hogy kárral vagy haszonnal hizalunk-e? Azért jó minden hónapban egyszer megmázasálni a marhát, mert ez tájékoztatást nyújt erre. A mely 500 kilós hizómarha naponta átlag 1 kilónyt nem gyarapodik, az nem igen kecséget haszonnal.

Czélszerű borospincék.

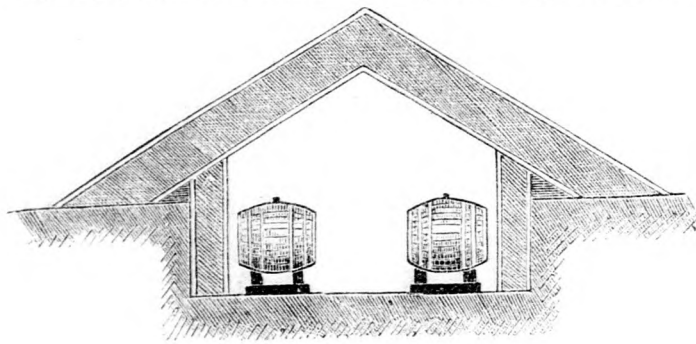
A mellékelt ábrákon bemutatott pincék a gyakorlatban igen jól beváltak és a borok ászkolására

Földfelett épített pince.

kiválóan alkalmasak az olyan helyeken, ahol a pincét nem lehet sziklába vágni, vagy a föld alá építeni.

Ezen pincék építése igen olcsó és egyszerű. Az első ábrán feltüntetett földfölé épített pince

Félig földbe épített pince.

oldalfalai két egymástól $\frac{1}{2}$ —1 méternyi távolságra elhelyezett deszkafalból állanak. A két deszkafal közötti tér kitöltetik rossz hővezető anyaggal, mint szalma, polyva, törek, fűrészpor, tőzeggel oly módon, hogy a töltelékanyag minél erősebben legyen a két fal közé bedöngölve. A falnak földfeletti része alá

alapot készítünk oly módon, hogy a földet 1—2 méternyi mélyen és 1 méternyi szélességben kiásatjuk és rossz hővezető, hamu, kőszénporral töltjük ki. A pince teteje szintén deszkából készül, amint azt a rajz feltünteti és a tetőköz ugyancsak szalma, tőzeg, polyva vagy törekekkel lesz kitöltve és még esetleg nád vagy szalmával befödve.

A második ábra meg egyszerűbb, azonban félig a földbe mélyített pincét tüntet fel. Ezen pincénél is két deszkafal készítették s ennek közei az említett anyagokkal töltetnek ki. A falakra lécekből csináljuk a tetőzetet s ez 1 méter vastag szalmafedővel lesz ellátva. A szalmatető egész a földig leér és a falközi hézag ugyancsak rossz hővezető-anyaggal lesz kitöltve.

Mindkét pincét a napsugaraktól védendő fákkal jó körülültetni s kettősajtóval ellátni, amint az a jégvermeknél is szokás. A pincék nagysága attól függ, hogy mennyi bort akarunk tartani benne.

A burgonya kiszedéséről.

Mielőtt a burgonya kiszedéséhez fognánk, meg kell győződnünk arról, hogy a gumók teljesen érettek-e? Az érettségnek a burgonyánál külső jelei vannak, így pl. a levélzet elszáradása. Ez azonban még nem mindig biztos jel, mert megesik, hogy száraz időben sokkal előbb sárgul és szárad el a lomb, ezért tehát még azt is jó lesz megvizsgálnunk, vajon a gumóról a héj kézzel ledörzsölhető-e? Ha ez a gumó belső részével úgy össze van nőve, hogy könnyen nem dörzsölhető le, úgy a burgonya érett lesz.

Az érés idejének véghatárát, télre elteendő, vagy feletetésre szánt burgonyánál október elejét lehet meghatározni; ez azonban függ az éghajlattól és nagyon sokszor a fajtától is.

Éretlenül kiszedni a burgonyát, nem helyes, de arra is vigyázzunk, hogy a másik tulságba ne essünk s tulsok ideig se hagyjuk a földben, mert ismét kárát valljuk. A burgonya ugyanis, ha tovább a földben van — különösen nedves időjárás mellett — újra gumót fog hajtani, amely már be nem érkezik és a már kész gumó minőségére károsan hat.

Szükség esetén, pl. ha erősebb fagytól lehet tartani az érést siettetni is lehet az által, hogy a földfeletti részek levágnak. Minthogy azonban a szár levágása által a gumót tápláló szervétől foszítjuk meg, ez némi veszteséggel fog járni, sőt olykor a gumót tönkre is teheti. Azért is czélszerűbb olyan fajtát termelni, amely még a kedvezőtlen időjárás esetén is idejekorán megéri.

A kiszedésnél figyelemmel legyünk arra, hogy minél kevesebb gumó sértessek meg. Azt elkerülni, hogy sérült gumó ne legyen, lehetetlenség, de arra törekedni, hogy ezek száma minél csekélyebb legyen, nagyon érdekünkben áll, mert az ilyen sérült gumó könnyen elromolhat.

Már a felszedéskor jó a megsértett gumókat az épektől elválasztani, mert ezektől a többi is rom-

lásnak indulhat. Ezenkívül elkülönítendőek még azok, amelyek betegeknek látszanak.

A már elrothadt gumót szintén jó felszedni és megsemmisíteni, hogy valami betegség terjesztőivé ne válhassanak.

Az állatápolási és állatgyógyászati termelvényeket, melyek a mi tulnyomóan földművelő és állattenyésztő országunkban oly nagy szükségletet és fogyasztási cikket képeznek, mindaddig külföldről szállították hazánkba, s e révén is százezrek mentek ki tőlünk; újabb időben ezek már hazai készítésben és a külföldi felülhaladó jó minőségben, de jutányosabb áron kaphatók *Jenes Vilmos* gyógyszer-tárában, Budapest, II., Szénatér.

Őszinte elismeréssel kell adózni *Jenes Vilmos* gyógyszerésznek, hogy az állategészség és állattenyésztés emelése érdekében feladatává tette az állatgyógyászati cikkek készítését s azok jutányosabb áraival nagyobb elterjedésüket és közhasznú kihatásaikat elősegítse.

KIS-SZÉKELY PUSZTULÁSA.

— REGÉNY. — (42. Folytatás.)

Írta: **Péterfi Tamás.**

— Szomorú eset, ha megtörtént . . . Akkor a küldöttemmel, a székely legénnyel történt valami?! . . .

— Balog Izrával?

— Ő volt kedvese a „flore mundra“-nak — magyarázta Bárdy.

— Az oláh báró lőtte le a csata kezdetén, pedig kár érte! Bátor gyerek volt a székely góbé.

— Ugy? . . . Most már értem: az atya esett el a kedvesért . . .

— Borzalmas dráma! — jegyezte meg a tiszt, — nem jöttök le a táborba?

— Hol vertetek tanyát?

— A Maros és a patak torkolatánál.

— A legrosszabb pont. Igaz, hogy éj van, nem tájékozhatjátok magatokat. Jöjjetek fel ide a fák alá. Egy kis vacsora lekerül az öreg tölgyfáról.

A katonás cselekvéshez szokott tiszt már elindult, mikor Bárdyné leszólt a magasból.

— Akos!

— Parancsolsz kedvesem?

— Néhány legény maradjon itt. Balog Izrát elő akarjuk hozni.

Hat honvéd ott maradt az urnő rendelkezésére, ki Eszterrel teljes fegyverdiszben jött le a kötélhágcsón.

A honvédek csakhamar rávezették a két nőt a Balog Izra nyomára. Rövid kutatás után rátaláltak a jajgató sebesültek között.

A molnár-legény meg volt halva.

Négy honvéd hozta a nagy tölgyfa tövéhez Balog Izra testét. Bárdyné és Eszter zokogva jöttek utánna.

Bárdyné fehér lepedőt hozott le az öreg tölgyfáról és letakarta vele a halottat. Az ott maradt

honvédek szótlanul állottak körül, miközben léptek hallatszottak a hátuk mögül.

— Megállj! Ki vagy? — kiáltott rá egyik honvéd a közeledőre.

— Jámbor! — felelt a jövő alak női hangon.

— Mit akarsz?

A kastély urnőjével beszélni! — s ekközben egészen közel érkezett.

— Flóra?! — szólt eléje lépve Bárdyné, de a eány dult vonásai, melyeket a fagygyugyertya megvilágított közlelől, megrémítette a reá tekintőket.

— Ne féljete, kedveseim! — szólt erőltetett mosolyal a „flore mundra“. — Emlékezzete szövet-ségünkre!! . . . En elhozta neked Irma, ami a legdrágább! . . . — s a félig összeégett lepedőből, mit öleiben hozott, kigöngyölte a kis Ilonkát . . . halva.

Es az urnő nem sikoltott fel . . .

Némán állott, mint egy fehér márvány szobor egyetlen gyermeke holtteste előtt. Ez volt neki a legdrágább . . . Es a nagy fájdalomtól nem birt szólni.

Egy-két könnyesepp megjelent szemében, de letörülte és a nagy tölgyfa tövéhez fordulva remegő hangon szólt Flórához:

— En is elhozta neked, ami a legdrágább, „flore mundra“. S nem birom e perczen megköszönni, hogy gyermekemért az égő kastélyba rohantál, hanem majd, mikor nem fog oly nagyon fájni, mikor legalább könnyezni . . . zokogni tudok: akkor megköszönöm neked . . . Nézz ide! — folytatá Bárdyné szomoruan, — ez neked a legdrágább! . . . — és fölemelte a fehér leplet Balog Izra halovány arcáról.

Síri esend következett utánna, mit csak az itt-ott kitérő sohajtások zavartak meg.

Eszter a fejéhez. Flóra a lábához guggolt le Balog Izra holt tetemének. Bárdyné Ilonkáját nézte, könnyezte. A kis mesélő ajkak olyan némák lettek . . .

A közben felvonuló honvédtisztek elé, a kiket Bárdy vezérelt, a legszomorubb kép tárult.

Vigasztalni akarták a szomorkodókat, de hasztalan.

„Ő volt az én atyám! . . .“

A szép „flore mundra“ egyszerre hangos zokogásban tört ki.

— Oh! édes kedvesem! Neked még gyertyát sem gyújtottak, mikor meg vagy halva? . . . Megállj én halottam! Várj meg itt kedvesem, amíg gyújtok! Nagy világot! szép lángokat, hogy ragyogjanak, mint a te szép szemeid! . . .

És elindult a patak felé.

— Megálljon szép leány! — szólt utána a tiszt,

A faluban kevés férfit találtak, mert a táboruk szétfutott, nem hazafelé. Ott megrakta a honvédek kenyérrrel és szalonnával, füstölt husneművel és visszaküldötte őket, mert megígérték, hogy visszaengedik a szép leányt.

— Én is jövök mindjárt! — biztatta a honvédek, — csak előbb gyertyát gyújtok a halottamnak. De visszaengedjétek ám!!

A „flore mundra“ borzalmas gondolataira senki sem jött rá. Ő világítani akart! . . .

V I V Ó N Ő K.

— nem juthat ki a táborból. Hogyan jön vissza? mi a jelszó?

— Kimegyek én anélkül is köszönöm!]]]

— De nem engedik vissza.

— Engem nem bántanak, mert világítanom kell! Halottam van! . . . — és elrohant.

A tiszt megcsóválta fejét, aztán hagyta menni, de intézkedett arról, hogy visszatérhessen.

A „flore mundra“ magával csalt néhány honvédet, hogy jöjjenek vele, ő majd fölpakolja őket vacsorára valóval a faluból. A legények, bár a tiszt tudtán kívül, de követték a szép leányt.

Együtt mentek a falu felé és a „flore mundra“ csak a halottjáról beszélt szüntelen.

Félóra múlva Kis-Székely, a lázongó oláh fészek minden oldalról kigyuladt . . .

Ez volt a „flore mundra“ halotti világítása a Balog Izra tiszteletére . . . Háromszáz szalmásfedelű házikó lobogott el a legdrágább halottért, s egy óra sem telt, ismét a honvéd tiszt előtt állott a „flore mundra“.

— Itt vagyok, vitéz uram! és az a kérésem, hogy ezt a halottat, mint katonát, diszesen temettesse el holnap! A halotti világítással meg lehet elégedve! Még a tábornokuknak sem csinálhatnak nagyobb fényességet, mint én! Látja ott a fák között azt az átszűrődő fényességet? — és odavonta a tiszt urat.

— Látom.

— No, ott háromszáz fellázadt oláhnak szalmás házai világítanak az én halottam lelki üdvéért.

(Vége következik.)

Apróságok.

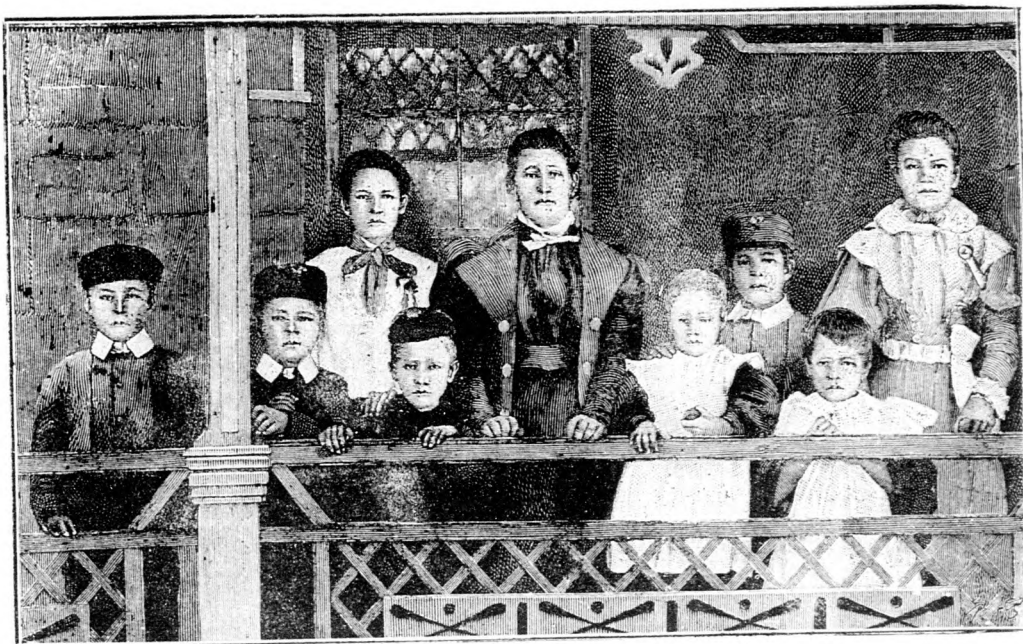
Kifordított asszony. Megházasodott a fiatal falusi tanító. A mézeshetek édességéből kivaczkálódva, midőn egy baráti társaságba keverednék s társai az új menyecske felől tudakozódnának, emez elkezdti dicsérni, hogy milyen szép lelki tulajdonságai vannak s *belsőleg* mennyi sok szép erénye van, csak hogy *külsőleg* nem igen szép.

— Akkor hát *fordíttassa* ki — vág vissza egy elmés barátja, őszinte gorombasággal.

is bemutatott lovasszobra ott áll a kisbéri nagy ménésbirtok parkjában, az előtt a diszes mauzoleum előtt, amelyet Kemény Gábor volt földművelésügyi miniszter emeltetett, háttérben örökzöld fenyőkkel körülövezve.

Szeptember 30-án, a leleplezési ünnepélyen fényes vendégsereg, köztük a kormány tagjai jelentek meg s népünnepséggel leleplezték a szobrot, a mely kitűnő alkotásban *Fadrusz János* szobrászunkat dicséri.

De Wett burvezér felesége és családja. A híres burvezér feleségét és családját mutatjuk be képből. Egész világ művelt nemzetei olvastak De Wett Keresztély hősi tetteiről. Ő volt, aki a burok harezi műveleteit átvitte a guerilla hadmódra, vagyis apró csapatokra osztva addig

De Wett burvezér felesége és családja.

Képeinkhez.

A vadászat. Ősi idők óta kedves mulatságát leli az ember a vadászatban. Vadásztak az emberek már akkor, mikor sem puska, de még nyíl sem volt, hanem kőfejszével sujtotta le az ősember a vadat. Most, az újkorban csupa élvezetből vadásznak, nem pedig kenyérkeresetből. Képünkön egy farka kopó felsülését mutatjuk be. Cserben hagyta őket a tudományuk a rókával szembe, mert a rókakoma a fára szaladt fel. Hanem azért nem visz el épen a bőrét. Jönnek a vadászok és lelövik a kis ravaszt.

A kisbéri Wenckheim-szobor. Kisbéren, ott, ahol a magyar lótenyésztés egyik leglelkesebb fejlesztőjének munkássága összpontosult, szobrot emeltek az elmúlt héten *Wenckheim Béla* bárónak. A szobor hivatva van a magyar lótenyésztés körül elévülhetetlen érdemeket szerzett nagy embernek emlékeit megörökíteni a jövő nemzedék számára. Képünkön

zaklatta az ellenségét, az angolokat, míg ezéjját elnem érte. Egy újságíró beszélgetett az angolok fogságába jutott De Wettnével s a találkozásról a következőket írta:

De Wettné a közepesnél is alacsonyabb nő. Tizenhat gyermeknek anyja, akik közül két fiú meghalt, hat jó egészségben vele van: a többi nyolcz közül egy Paardebergnél esett fogságba, kettő a háboru kitörése óta apjával harezol, egy pedig Ceylonban fogoly. Mikor az angolok felpörkölték De Wettné tanyáját, a bámulatos erőslékű nő több hónapon át követte nyolcz gyermekével tüskön-bokron át férjét, mignem fogságba esett s Johannisburgba vitték. Az angolok megengedték, hogy saját költségén házat béreljen a városban, de sokat kintozták, mert nem akarta aláírni azt a nyilatkozatot, melyben az angolok jó bánásmódjáról volt szó. Minthogy a nyilatkozatnak éppen az ellenkezője volt igaz, De Wettné a leg határozottabban ellenszegült, mire a bosszankodó angolok kiutasították Johannisburgból és tartózkodási helyül Pietermaritzburgot jelölték ki számára. Egy nyomoruságos, rozszant kunyhóban él most, amelyben nélkülözni kell a legszükségesebb butorokat is. Megérkezése napján

ételt sem kapott, mert az ételt reggelenként osztják szét. Az egész napot átkoplalta gyermekeivel.

A burok szabadságharcának még sok szép részletét nem ismerjük, de majd rendre kikerülnek a hősök tette s akiket most bámul a világ, azután méginkább fogja tisztelni. De Wette pedig örömmel mutatjuk be képünkön, mint hőselkü nőt, ki érdemes, hogy a híres tábornok nevét viselje.

Vivó nők. A testgyakorlat esodakát művel. Még a leggyöngébb szervezetű gyerekből is lehet erős embert képezni, rendszeres testgyakorlat által. Újabb időkben a testgyakorlatot a felnőttek is folytatják, ami hatásos befolyással van az erő megtartására és fokozására. Főleg a gyöngébb nem, a nők között igen fontos, hogy erősítsék az izmokat, s evégből a testedzésnek több szokásos gyakorlatát folytatják. Sokan járnak vivó iskolába, hol a kardforgatás mesterségét tanulják meg. Ki tudja, hogy mire nem jó a karddalbánás? Szabadságharcunk dicső napjaiban több nő szerepelt, mint honvéd, akik oda állottak bátran az ellenség huszárjai elé s nem egyszer kitüntették magokat a honvéd ruhában. Képünkön egy vivóiskolai jelenetet mutatunk be, ahol igen szépen és erélyesen foly a küzdelem a két nő között.

Betűrejtvény.

la áll a D amen t
la u be

A megfejtők között egy regénykötetet fogunk kisorsolni. Megfejtési határidő október hó 20.

A „Független Ujság” 40. számában közölt talány megejtése
»Adóvégrehajtó«.

Helyesen fejtették meg: Ifj. Medveczky János, Keresztyén Gábor, Eskütt György, Baráth János, ifj. Szathmáry Sándor, Becze Károly, Zsengellér Kálmán, Balázs János, Szász Mihály, Barcsi András, Kurucz Ferencz, Csernak Mihály.

A sorshuzásnál Zsengellér Kálmán (Kunhegyes neve jött ki elsőnek, kinek a kitűzött jutalomdíj gyanánt Péterfy Tamás aKözös sors« című eredeti székely regényét küldöttük meg.

LEVELES-SZEKRÉNY.

Szabó Miklós urnak. Peres ügyében irt levele oly zavarosan adja elé a dolgokat, hogy abba bele szólani ügyvédünk sem tud. Az ilyen ügyeket közről kell ismerni, különben hiányos értesülés miatt az irányításunk nem hogy előnyére, de hátrányára lenne. Ügyvédünk ilyen megvilágítatlan tényállásra véleményt nem kockáztat. — **Varga József** urnak. A bejelentés nem a regálébérlőnél, hanem a község előjáróságánál adandó be. Egyébiránt már késő, mert szeptember 15-én feladott levelezőlapon kérdezősködik olyan ügyről, melyet szeptember 15-én már be kellett volna jelenteni. — **Turbók Vincze** urnak. Ügyvédünk azt válaszolja, hogy ilyen kényes, törvényszék elé vitt ügybe nem árthatja magát annélkül, hogy az esetet ismerné. Nehéz dolog ám itélkezni egy levél alapján, egyéb ismeretek nélkül. Emberölési dolgokba nem árthatjuk magunkat véleményekkel, mert ott a komoly tények beszélnek. — **Németh István** urnak. A hiányzó számot elküldötte a kiadóhivatal. Jövőre tessék újajta levelező-lapra írni, mert a régi nincs

forgalomba és ráfizettünk 8 fillért. — **Idsb. Losonczy József** urnak. Kortesverseket nem közlünk. — **E. Gy.** urnak **Sotin** és **Győrey V.** . . . urnak Öszöd. Az új előfizetőkért fogadják őszinte köszönetünket. — **F.-Hahót.** Szíves értesítése folytán a mutatványszámokat elküldöttük. Köszönet! — **Sorsjegyekről.** **Orosz Lajos** urnak. Osztrák vöröskereszt-sorsjegye 26 kor. 40 fillért nyert. — **M. A. Letenye,** **S. J. Körösmező,** **M. J. Palkonya.** Sorsjegyei nem húzattak ki.

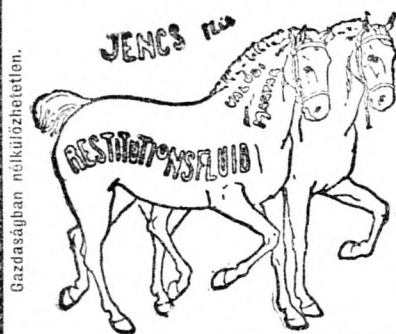
A „Független Ujság” szerkesztésére felügyel:

RUBINEK GYULA,

Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének titkára.

JENCS-féle

Magyar Restitutios-Fluid lovak és szarvasmarháknak.

Az állatok izomerejét fokozza, kitértővé, erőssé teszi; megátolja a lábak merev benulását, az intágulást s az ugynevezett pókosodást.

— **Ára 2 korona.** —

Postán 2:60 korona beküldése után bérmentve küldi:

JENCS VILMOS gyógy-szertára

Budapest, II. ker., Széna-tér I. sz.

Főraktár:

Dr. Egger, Nádor-gyógyszeriárában

Budapest, VI., Váci-körút 17.

Budapesti piaczi árak.

Budapest, 1901. október 12-én.

Gabona. (Árak métermázsánként értendők.) **Buza** 15:80—16:30 K. **Rozs** 13:10 K-tól 13:50 K-ig. **Arpa** 11:60 K-tól 12:20 K-ig, jobb minőségű 16:20 K-tól 18:50 K-ig. **Zab** 13:50 K. **Tengeri** 10:50 K. **Liszt** ára 100 kg.-ként.

Sz.	0	1	2	3	4	5	6	7	8
K.	25:60	24:80	23:70	22:80	22:70	21:80	20:80	18:30	11:80

Buzakorpa finom 8:80 K, durva 9:00 K.

Egyéb magvak: *mák* 60—68 K 1 q., *bab* fehér nagyszemű 30—32 K, aprószemű 34—35 K, *tarka* 26—28 K, *lencse* 24—30 borsó héjas 18—36 K, *lóhere* 50—56 K, *lucerna* 48—54 K, *baltaczim* 12:50—13:50 K.

Takarmányvásár. Réti széna 440—600 fillér, muhar 440—560 fillér, zsupszalma 290—340 fillér, alomszalma 300—320 fillér.

Juhvásár. Belföldi hizlalt ürű 37—41 K.

Sertésvásár. Elsőrendű 320—380 kg. nehéz 90—92 filér, 280—300 kg.-mos 90—92 fillér, öreg 300 kg.-on tuli 89—91 fillér, szerb 89—91 fillér.

Marhavásár. Következő árak jegyeztettek: Hizott magyar ökör jobb minőségű 64—74—, középminőségű 56—62—, alárendelt minőségű magyar ökör 48—54—, jobb minőségű magyar és tarka tehén 42—64:00, magyar tehén középminőségű 42—62:00, alárendelt minőségű magyar és tarka tehén 40—65:00, szerbiai ökör jobb minőségű 56—60—, kivitel —, középminőségű 34—54—, szerbiai bika 48—54—, szerbia bivaly 30—42—, kiv. 50— koronáig métermázsánként élősúlyban élő borju 76—92 K.

Budapesti központi vásárcsarnok árai.

Baromfivásár. Tyúk páronként 2:20—2:30 K, csirke 1:30—1:40 K, kappan hizott 3:40 K.—3:50 K. Rucza 2:20—2:80 K. Lud hizott 15—18 K. Pulyka sovány 4—5 K.

Tojás alföldi 62—64 K, erdélyi 68—69 K, ládánként. Tea. tojás 100 drb 2:50—3:50 K.

Tejtermékek. Teavaj 1:80—2:10, tejföl 64—80 fillér literenként, főzövaj 1:40—1:50 K, tehénturó 12—14 fillér kg.-ként.

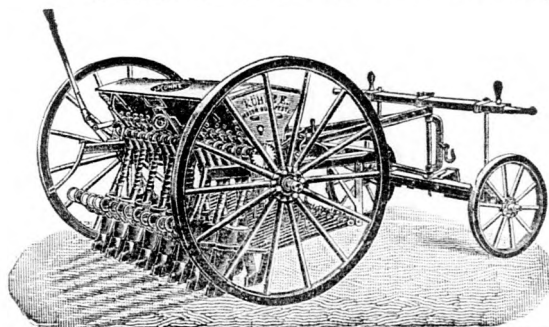
Zöldség. Sárgarépa 100 kötés K. 0:00—0:00 1 q 12:00—16:00 Petrezselyem 100 kötés 0:00—0:00, 1 q 12—16—, zeller 100 drb 4:00—9:00, karalábé 1:80—2:60, vöröshagyma 100 kötés 00—drb 2:00 q 12—14—, foghagyma 40—60—, vörösrépa 100 00—, 1—1:60, fehérrepa, fejeskáposzta 00—00—, kelkáposzta 100 drb 2:00—6:00, vöröskáposzta 00—00—, fejjessaláta 1:20—1:70, kötött saláta 0:00—0:00, burgonya rózsa 1 q 3:00—3:20, sárga 3:00—3:50.

KÜHNE E., MOSON, mezőgazdasági gépgyárában

készülnek és az őszi időnyre szállíthatók: egy- és többvasú aczélekék, leggon-
dosabb kivitelben és szerkezetben. Boronák és rögtörő hengerek,

„Mosoni-Drill“ tolókere-
kes és „Hungaria-Drill“
merítőkorongos bevált sorvetőgépek.

Tisztító- és szelelő-rosták, konkolyválasztógépek.

Borsajtók, szőlőzúzók és bogyzók.

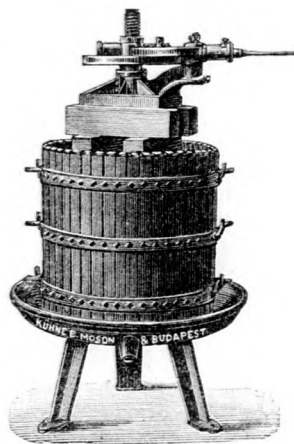
Uj! Szabadalmazott Casali-féle nagy
morzsolók erőműhajtásra. Takarmány-
készítőgépek.

Takarmánykamra
berendezések.

Főraktár:

Budapest, VI., Váci-körút 57/a.

— Árjegyzék szívesen küldetik. —

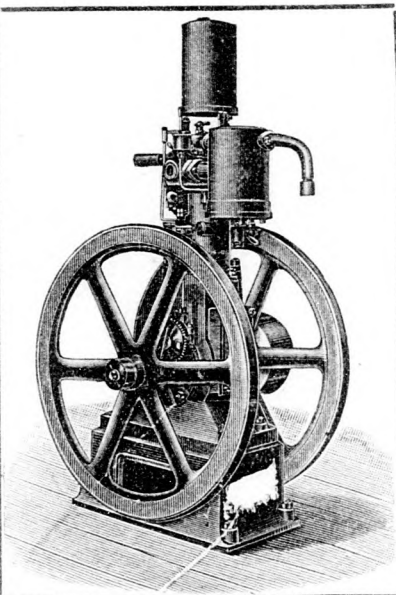
Ganz és Társa

vasöntöde és gépgyár részv.-társaság

B U D A P E S T E N.

Petroleum és benzinmotoraink,

Msz. 17.

petroleum és benzin
lokomobiljaink
(Bánki szabadalma).
adómentes ásványolajjal
a legolcsóbb
hajtóerő.

Hatósági engedély
nélkül
bárhol felállítható.

nem tűzveszélyes,
egyszerű, tartós
szerkezetű,
gépészre nincs
szükség.

Árjegyzéket kívá-
natra küldünk.

HIRDETÉSEK

FELVÉTELNEK

A KIADÓHIVATALBAN

BUDAPEST, ÜLLŐI-UT 25.

1900. évi forgalom 26000 zsák

Felhívjuk

a t. cz. gazdaközönség

figyelmét

a budapesti

gyapju-aukcziókra

melyek második sorozata f. é. szeptember
18. és 19-én tartatik meg.

Az aukcziókra felküldött és „Gyapjuárverési vállalat Buda-
pest, Dunaparti teherpályaudvar“ címzett gyapjuküldemények
a M. Á. V. összes vonalain tetemes díjkedvezményben,
valamint ingyen raktározásban részesülnek. Bejelentéseket
elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál:

Gyapjuárverési vállalat

HELLER M. S Társa

Budapest, V., Erzsébet-tér 13. sz.

Kurcz Lipót és Társa

photozinkografiai műintézete

BUDAPEST, VIII., Szentkirály-utca 13.

Készít:

mindennemű nyomtatványhoz szükségelt

Clichéket

Chemigrafia, chromotypia, photo-, (auto)-
typia, fametszet stb utján.

Térképek, tervezetek, alaprajzok

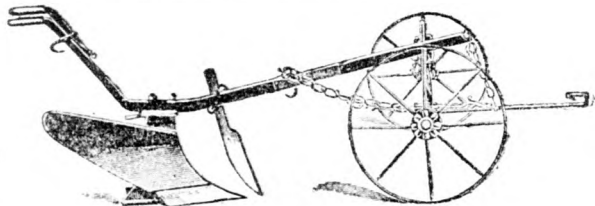
photolithografailag legszebben és legolcsóbban sokszorosíttatnak.

Vidéki megrendelések pontosan és jutányosan eszközöltetnek.

BÄCHER RUDOLF

kizárólagos ekegyára
Budapest, VI., Nagymező-utca 68.

Egy és többvasu aczélekéi, és talajművelő eszközök elismert elsőrangú gyártmányok.

MELICHÁR FERENCZ

kizárólagos vetőgépgyára
Budapest, VI., Nagymező-utca 68. sz.

A világhírű

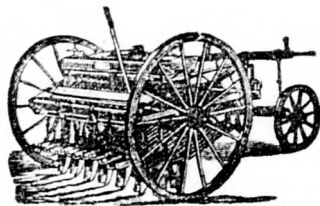
„Unicum Drill“ sorbavető gépek

ugy sik mint hegyes talajon egyaránt kitűnően dolgoznak. Valamennyi magnem egy és ugyanazon vetőkorongokkal, a fogaskerekek kicserélése nélkül vehető.

Magyarországi vezérképviselő:

**Szücs
Zsigmond.**

Kivánatra árjegyzék ingyen és bérletve.

ALFA SEPARATOR RÉSZVÉNY-
TÁRSASÁG
vezető PFANHAUSER AG.
ALFA-SEPARATOROK (LEFŐLŐZŐ-GÉPEK)
MINDENMŰ TEJGAZDASÁGI ESZKÖZÖK.
Tejgazdasági telepek teljes felszerelése.

* RUDAPEST *

V., Báthory-utca 4. szám.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII., Baross-utca 10. sz., II. em.

az Országos Magyar Gazdasági Egyesület
ugy is mint a

Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége
erkölcsi támogatásával

ALAKULT: 1900.

Biztosítéki alap:

Kormány hozzájárulása: 400,000 kor.
Alapítványok és üzletrészekben 1,200,000 kor.

Összesen: 1,600,000 kor.

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen.

Az üzlet eredményében a biztosított tagok a díjarányában részesülnek. Biztosítási ajánlatokat elfogad közvetlenül a központ vagy a képviselők közvetítésével és felvilágosítással és nyomtatványokkal minden irányban készséggel szolgál

az igazgatóság

MAGYARON ELŐSŐ LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB HIRNÉVŰ ÓRAKÉPTE

BRAUSWETER JÁNOS
SZEGEDEN 1847

CS. ÉS KIR.
KIZÁRÓLAGOSAN
SZAB.
KRONOMETER
ES MŰÓRAS
FŐTÁLLÓK
A REMONTOIR
INGAÓRAKNAK
STB. STB.
JAVÍTÁSOK
5-ÉVI
JÓTÁLLÁS
MELLETT

ÓRAK ÉKESZEREK
10 ÉVI JÓTÁLLASSAL
KÉSZPÉNZT, VALAMINT,
RÉSZELETTÉRE
KÉPES ÁRJEJYZÉK INGYEN

Stassfurti káinitot

szavatolt 12.4% tiszta káli = 23-24% kénsavas káli tartalommal,

Stassfurti káitrágyasót

szavatolt 40% tiszta káli = 74-76% kénsavas káli tartalommal,

továbbá

mindennemű egyéb műtrágyaféléket elismert kitűnő minőségben legolcsóbban szállít a

„HUNGÁRIA“

műtrágya, kénsav és vegyi-ipar részvénytársaság

BUDAPEST, V., FÜRDŐ-UTCZA 8.